

SPRENDIMAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2018/71

2017 m. gruodžio 12 d.

kuriuo elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai Nyderlanduose leidžiama netaikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB

(pranešta dokumentu Nr. C(2017) 8339)

(Tekstas autentiškas tik olandų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB ⁽¹⁾, ypač į jos 35 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2017 m. sausio 30 d. „DONG Energy A/S“ (toliau – DONG) ⁽²⁾, „Eneco B.V.“ (toliau – „Eneco“) ir „N.V. Nuon Energy“ (toliau – „Nuon“) (toliau – pareiškėjai) elektroniniu paštu pateiktą prašymą,

pasikonsultavusi su Viešųjų sutarčių patariamuoju komitetu,

kadangi:

1. FAKTAI

- (1) 2017 m. sausio 30 d. DONG, „Eneco“ ir „Nuon“ pagal Direktyvos 2014/25/ES 35 straipsnį elektroniniu paštu Komisijai pateikė prašymą (toliau – prašymas).
- (2) DONG, „Eneco“ ir „Nuon“, kurios yra laikomos perkančiaisiais subjektais, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 4 straipsnyje, prašymas, kaip jame išdėstyta, yra susijęs su „elektros energijos gamyba ir didmenine rinka“.
- (3) Pareiškėjai pagal direktyvą yra viešosios įmonės, nes jų galutinę kontrolę vykdo valstybės, regiono ar vietos valdžios institucijos:
 - a) DONG priklauso „DONG Energy group“. „DONG Energy“ pagrindinės patrunuojančiosios įmonės 50,4 % akcijų šiuo metu priklauso Danijos Karalystei, kuriai tenka išskirtinė kontrolė. Dar neseniai Danijos Karalystei teko bendra kontrolė su „Goldman Sachs“ ⁽³⁾, tačiau per 2016 m. birželio 9 d. vykusį pradinį viešą akcijų platinimą (PVAP) Danijos Karalystė sumažino savo akcijų paketą nuo 58,8 %, tačiau įgijo išskirtinę DONG kontrolę. Pagal Danijos Parlamento daugumos politinį susitarimą Danijos Karalystė didžiąją akcijų paketo dalį turėtų valdyti bent iki 2020 m.
 - b) „Eneco“ yra „Eneco Holding B.V.“ kontroliuojama įmonė. „Eneco Holding B.V.“ akcijas valdo 53 daugiausia Pietų Olandijos, Šiaurės Olandijos, Utrechto ir Fryzijos savivaldybės.
 - c) „Nuon“ akcijas valdo „Vattenfall AB“. „Vattenfall AB“ yra į biržos prekybos sąrašus neįtraukta bendrovė, kurios 100 % kapitalo priklauso Švedijos valstybei.

⁽¹⁾ OLL 94, 2014 3 28, p. 243.

⁽²⁾ Apimama šių įmonių veikla:

1. „DONG Energy Wind Power A/S“, kuri yra DONG netiesioginė 100 % patrunuojamoji įmonė (patrunuojamosios įmonės). Šis subjektas taip pat yra oficialiai DONG vardu suteikti išimti prašantis subjektas;
2. „DONG Energy Netherlands B.V.“, kuri netiesiogiai valdo 50 % „Enecogen power plant“ akcijų.

⁽³⁾ Žr. bylą Nr. COMP/M.7068.

- (4) Kadangi prie prašymo nėra pridėta nepriklausomos nacionalinės valdžios institucijos priimta nuomonė, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 35 straipsnio 2 dalyje, Komisija apie prašymą informavo Nyderlandų valdžios institucijas ir 2017 m. kovo 24 d. elektroniniu paštu paprašė pateikti papildomos informacijos. Nyderlandų valdžios institucijos atsakymą į prašymą pateikti informacijos atsiuntė elektroniniu paštu 2017 m. birželio 19 d. Atsakymas laikytas neišsamiu, todėl 2017 m. liepos 27 d. Komisija paprašė pateikti išsamesnių paaiškinimų, kuriuos Nyderlandų valdžios institucijos pateikė 2017 m. rugsėjo 25 d.
- (5) Kadangi per Komisijos nustatytą terminą informacijai pateikti atsakymų negauta, sprendimo priėmimo galutinis terminas buvo sustabdytas laikotarpiu nuo prašymo pateikti informaciją termino pabaigos (2017 m. balandžio 17 d.) iki išsamios informacijos gavimo dienos (2017 m. rugsėjo 25 d.), tad buvo nustatyta nauja Komisijos sprendimo priėmimo data – 2017 m. gruodžio 12 d.

2. TEISINIS PAGRINDAS

- (6) Direktyva 2014/25/ES taikoma sutarčių dėl su elektros energijos gamyba ir didmeniniu pardavimu susijusios veiklos vykdymo skyrimui, jeigu šiai veiklai netaikomos išimties pagal tos direktyvos 34 straipsnį.
- (7) Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatyta, kad sutartims, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti kurią nors veiklą, kuriai taikoma direktyva, jos nuostatos netaikomos, jeigu valstybėje narėje, kurioje vykdoma ši veikla, ją tiesiogiai veikia konkurencija rinkose, į kurias patekti nėra apribojimų. Tiesioginis konkurencijos poveikis vertinamas remiantis objektyviais kriterijais, atsižvelgiant į konkrečius susijusio sektoriaus ypatumus.

3. VERTINIMAS

3.1. Galimybė laisvai patekti į rinką

- (8) Laikoma, kad patekti į rinką nėra apribojimų, jeigu valstybė narė yra įgyvendinusi ir taiko atitinkamus Sąjungos teisės aktus, kuriais atveriamas tas sektorius ar jo dalis. Šie teisės aktai išvardyti Direktyvos 2014/25/ES III priede. Elektros energijos sektoriuje tai Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB ⁽¹⁾.
- (9) Nyderlandai Direktyvą 2009/72/EB į savo nacionalinę teisę perkėlė 1998 m. Nyderlandų elektros energijos įstatymu ⁽²⁾ (*Elektriciteitswet*). Dėl šios priežasties ir remiantis 34 straipsnio 1 dalimi turėtų būti laikoma, kad nėra apribojimų patekti į rinką visoje Nyderlandų teritorijoje.

3.2. Tiesioginis konkurencijos poveikis

- (10) Tiesioginis konkurencijos poveikis turėtų būti vertinamas remiantis įvairiais rodikliais, kurių nė vienas nėra *per se* lemiamas. Kalbant apie rinkas, kurioms taikomas šis sprendimas, vienas iš kriterijų, į kurį reikėtų atsižvelgti, yra pagrindinių rinkos dalyvių užimama atitinkamos rinkos dalis. Atsižvelgiant į atitinkamų rinkų ypatumus, reikėtų atkreipti dėmesį ir į kitus kriterijus.
- (11) Šiuo sprendimu nedaroma poveikio konkurencijos ir kitų ES teisės sričių taisyklių taikymui. Visų pirma kriterijai ir metodai, taikyti pagal Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnį vertinant tiesioginį konkurencijos poveikį, nebūtinai visiškai sutampa su kriterijais ir metodais, taikytais atliekant vertinimą pagal Sutarties 101 ar 102 straipsnį arba Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 ⁽³⁾. Tam pritarė ir Bendrasis Teismas savo neseniai priimtame sprendime ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55).

⁽²⁾ *Wet van 12-7-2012, Stb. 2012, 334 en Inwerkingtredingsbesluit van 12-7-2012, Stb. 2012, 336.*

⁽³⁾ 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) (OL L 24, 2004 1 29, p. 1).

⁽⁴⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Österreichische Post AG prieš Komisiją*, T-463/14, EU:T:2016:243, 28 punktas.

- (12) Reikėtų atsižvelgti į tai, kad šiuo sprendimu siekiama nustatyti, ar prašyme nurodytų paslaugų rinkoje esama tokio lygio konkurencijos (rinkose, į kurias patekti nėra apribojimų, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje), kad (net jeigu netaikomos drausminės priemonės, nustatytos išsamiais Direktyvos 2014/25/ES viešųjų pirkimų taisyklėmis) su atitinkamos veiklos vykdymu susiję pirkimai bus vykdomi skaidriai, be diskriminacijos, remiantis kriterijais, kurių pagrindu pirkėjai gali priimti ekonominiu požiūriu geriausią sprendimą. Šiomis aplinkybėmis svarbu nepamiršti, kad susijusioje rinkoje viešųjų pirkimų taisyklės taikomos ne visiems rikos dalyviams⁽¹⁾. Todėl bendrovės, kurioms tos taisyklės netaikomos, veikdamos tose rinkose gali daryti konkurencinį spaudimą rinkos dalyviams, kuriems taikomos viešųjų pirkimų taisyklės.

3.2.1. Produkto rinkos apibrėžtis

- (13) Pagal Komisijos pirmesnę 2006 m. balandžio 25 d. bylą COMP M.4110 E.ON – ENDESA⁽²⁾ elektros energijos sektoriuje būtų galima išskirti šias susijusias produkto rinkas: i) gamybos ir didmeninio tiekimo; ii) perdavimo; iii) paskirstymo ir iv) mažmeninio tiekimo. Nors kai kurias iš šių rinkų galima dar skirstyti, iki šiol pagal pirmesnę Komisijos praktiką⁽³⁾ elektros energijos gamybos rinkos atskyrimas nuo didmeninio tiekimo rinkos buvo atmestas, nes pati gamyba yra tik pirmas etapas vertės grandinėje, tačiau pagamintas elektros energijos kiekis parduodamas didmeninėje rinkoje.
- (14) DONG, „Eneco“ ir „Nuon“ prašymas susijęs su elektros energijos gamyba ir didmenine prekyba.
- (15) Nyderlandų vartotojų ir rinkų institucijos (*Autoriteit Consument & Markt*, toliau – ACM) nuomone, elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinka apima gamybą tiek iš įprastinių, tiek iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių⁽⁴⁾. ACM pastebėjo, kad tokiu atveju vėjo energija yra elektros energijos didmeninės prekybos ir gamybos rinkos dalis⁽⁵⁾. Ji pridūrė, kad iš vėjo energijos pagaminta elektros energija prekiaujama tose pačiose rinkose, kuriose prekiaujama ir iš kitų išteklių pagaminta elektros energija⁽⁶⁾. Todėl ACM nusprendė vėjo energijos didmeninės prekybos atskirai nevertinti.
- (16) Pareiškėjai mano, kad elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių padėtis Nyderlanduose skiriasi nuo padėties atitinkamai Vokietijoje ir Italijoje. Pareiškėjų nuomone, elektros energija iš atsinaujinančiųjų išteklių Nyderlanduose priklauso nuo rinkos jėgų ir dėl to jos negalima pakeisti elektros energija iš įprastinių išteklių. Dėl to pareiškėjai pažymi, kad visos Nyderlanduose veikiančios energetikos bendrovės turi prekybos bendroves. Prekybos bendrovių prekybos veikla skirta tiekti savo gamybos ir rinkoje perkamą elektros energiją, kad būtų įvykdytos prievolės vartotojams mažmeninės prekybos rinkose. Su tokiu prekybos portfeliu elektros energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių galima visiškai pakeisti energija iš įprastinių išteklių. Jei prekybos bendrovės elektros energiją perka rinkoje, jos ją perka elektros energijos biržose ir pagal dvišalius susitarimus, pvz., elektros energijos pirkimo sutartis (toliau – EEPS). Prekybos bendrovės EEPS sudaro tiek su elektros energijos iš įprastinių išteklių gamintojais, tiek su elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojais. Energetikos bendrovių prekybos bendrovės konkuruoja dėl EEPS pardavimo su elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojais, kurie parduoda pagamintą energiją rinkos dalyviams. Perdavimo sistemos operatorius (toliau – PSO) neperka jokios iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos elektros energijos. Todėl, pareiškėjų teigimu, elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamyba priklauso nuo rinkos jėgų, o tai reiškia, kad nebūtina laikytis Europos viešųjų pirkimų taisyklių.
- (17) Pareiškėjai taip pat nurodė, kad elektros energijos iš įprastinių išteklių gamintojams ir elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojams taikomas tas pats teisinis pagrindas. Vienintelis didelis skirtumas, jų nuomone, – elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojų gaunama subsidija, skirta elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių sąnaudų ir rinkos kainos skirtumui padengti. Nyderlanduose taikoma subsidijų schema vadinama *Stimulerings Duurzame Energieproductie* (toliau – SDE+).

⁽¹⁾ Pagal prašymą tik „Delta“, DONG, EDF, „Eneco“ ir „Nuon“ yra perkantieji subjektai, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 4 straipsnyje, taigi jiems viešųjų pirkimų taisyklės yra taikomos.

⁽²⁾ 2006 m. balandžio 25 d. bylos COMP M.4110 E.ON – ENDESA 10 ir 11 punktai, p. 3.

⁽³⁾ 2005 m. sausio 21 d. bylos COMP/M.3696 E.ON – MOL 223 punktas, 2009 m. birželio 23 d. bylos COMP/M.5467, RWE- ESSENT 23 punktas.

⁽⁴⁾ 2007 m. gegužės 21 d. ACM sprendimas byloje 6015 *Nuon/Essent*, 53 punktas.

⁽⁵⁾ *Nuon/Essent*, 14 punktas, p. 174.

⁽⁶⁾ Be to, ACM pažymėjo, kad galutiniai vartotojai tiksliai elektros energijos išteklių atsekti nebegali. Iš dalies juos atsekti galima dėl kilmės garantijų, tačiau pati elektros energija, kurią perka (galutiniai) vartotojai yra vis dar neatsekama iki išteklių.

- (18) 2012 m. Komisija priėmė sprendimus dėl išimties taikymo, susijusius su Vokietijos ir Italijos elektros energijos rinkomis ⁽¹⁾. Dėl Vokietijos Komisija manė, kad „pagal EEG reglamentuojamos elektros energijos gamyba ir prekyba“ nėra „elektros energijos gamybos iš įprastinių išteklių ir jos pirminio pardavimo rinkos“ dalis, nes „Pagal EEG reglamentuojama elektros energija paprastai nėra tiesiogiai parduodama didmeninėje rinkoje – pirmiausia ją perka perdavimo sistemos operatoriai pagal teisės aktuose nustatytą kompensavimo normą“. Panašiai dėl Italijos Komisija manė, kad „elektros energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos ir didmeninės prekybos rinka“ ir „elektros energijos iš įprastinių energijos išteklių gamybos ir didmeninės prekybos rinka“ skiriasi, nes „iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kuriems taikomi CIP 6 ir FIT mechanizmai, pagamintos elektros energijos daugiausia parduodama per bendrovę“ Gestore dei Servizi Energetici,“. Pagrindinės priežastys Komisijai šias rinkas atskirti iš esmės buvo tai, kad elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojai savo produkciją parduoda ne rinkos subjektui (perdavimo sistemos operatoriui TSO Vokietijoje ir „Gestore dei Servizi Energetici – GSE“ Italijoje). Kitos priežastys šiais dviem precedentiniais atvejais: i) tiekimo į bendrą tinklą pirmenybė elektros energijai iš atsinaujinančiųjų išteklių; ii) teisės aktuose nustatyta kompensavimo norma. Komisija pažymėjo, kad dėl to elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamyba Vokietijoje ir Italijoje nepriklausė nuo rinkos jėgų.
- (19) Šiuo atveju elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojai savo pagaminamą elektros energiją parduoda tiesiogiai didmeninėje rinkoje, konkuruodami su elektros energijos iš įprastinių išteklių gamintojais.
- (20) Be to, pagal Nyderlandų elektros energijos įstatymą neleidžiama teikti tiekimo į bendrą tinklą pirmenybės elektros energijai iš atsinaujinančiųjų išteklių. Pirmenybė elektros energijai iš atsinaujinančiųjų išteklių numatyta perkrovos valdymo taisyklėse ir suteikiama tik perkrovos tinkle atveju. Tačiau pažymėtina, kad pastaraisiais metais Nyderlanduose nebuvo kilę perkrovos valdymo klausimų.
- (21) Vienintelis bendras elementas su Vokietijos ir Italijos precedentiniais atvejais yra susijęs su teisės aktuose nustatyta kompensavimo norma. Tačiau pažymėtina, kad net dėl šio elemento yra didelių skirtumų su šiais dviem precedentiniais atvejais. Dėl to Komisija pažymi, kad dėl SDE+ subsidijos skyrimo yra konkuruojama per konkurso procedūrą, o tai drausmina elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojus jų viešųjų pirkimų politikos atžvilgiu ⁽²⁾. Iš tiesų, pagal SDE+ subsidijų režimą, apimantys skirtingas atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas, turi konkuruoti dėl iš anksto nustatytos skiriamų lėšų sumos. Ši konkurencija technologijų atžvilgiu yra neutrali. Subsidijos pirmiausia skiriamos projektams ir (arba) technologijoms, dėl kurių teikiamame pasiūlyme yra nustatyta mažiausia kaina, kol baigiasi subsidijoms skirtos lėšos. Taigi Nyderlandų SDE+ sistema skatinama teikti konkurencingus pasiūlymus, o konkurentai bando sumažinti savo sąnaudas (taigi ir subsidijos vertę).
- (22) Todėl atsižvelgiant į išvardintas aplinkybes elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojai Nyderlanduose patiria konkurencinį spaudimą.
- (23) Atsižvelgiant į nurodytą Nyderlandų elektros energijos rinkos specifiškumą, siekiant įvertinti Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas ir nedarant poveikio konkurencijos įstatymui, susijusi produktų rinka apibrėžiama kaip elektros energijos gamybos tiek iš įprastinių išteklių, tiek iš atsinaujinančiųjų išteklių ir jos didmeninės prekybos rinka.

3.2.2. Geografinė rinkos apibrėžtis

- (24) Remiantis paraiška, prašymas yra susijęs su veikla Nyderlandų teritorijoje.
- (25) Sprendime dėl RWE/Essent ⁽³⁾ Komisija laikėsi požiūrio, kad geografinė rinkos aprėptis atitiko Vokietijos ir Nyderlandų (ne piko valandomis) ir nacionalinę (piko valandomis) rinkas arba nacionalinę (visomis valandomis) rinką – t. y. priklausomai nuo to, ar atskiriamos piko ir ne piko valandos ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ 2012 m. balandžio 24 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2012/218/ES dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo netaikymo elektros energijos iš įprastinių energijos išteklių gamybai ir didmeninei prekybai Vokietijoje (OL L 114, 2012 4 26, p. 21) ir 2012 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2012/539/ES dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo netaikymo elektros energijos iš įprastinių energijos išteklių gamybai ir didmeninei prekybai Italijos Šiaurės ir Pietų makrozonose, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos sprendimas 2010/403/ES (OL L 271, 2012 10 5, p. 4).

⁽²⁾ 2015 m. SDE+ subsidijų schema laikyta atitinkančia ES valstybės pagalbos taisyklės, nes pagal ją iki minimumo sumažinamas konkurencijos iškraipymas (žr. SA.39399 (2015/N)).

⁽³⁾ Byla COMP/M.5467, C(2009) 5177.

⁽⁴⁾ RWE/Essent, 32 punktas.

- (26) *Nuon-Reliant* byloje ACM pastebėjo, kad elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinka yra bent jau nacionalinė pagal aprėptį ⁽¹⁾. ACM atsižvelgė į importo daromą konkurencinį spaudimą. ACM pastebėjo, kad geografinė rinka ne piko valandomis apima bent Nyderlandus ir Vokietiją ⁽²⁾. Tačiau ACM taip pat pažymėjo, kad esant didelei paklausai importo daromą konkurencinį spaudimą riboja nedidelis jungiamųjų linijų pajėgumas. ACM pastebėjo, kad esama tik labai nedidelių sąsajų tarp kainų Nyderlanduose ir Vokietijoje.
- (27) ACM taip pat nurodė, kad geografinė rinka gali būti didesnė nei nacionalinė rinka ir per piko valandas. ACM prognozavo, kad taip gali būti tuo atveju, jei faktiniai importo pajėgumai būtų padidinti bent iki 6 500 MW ⁽³⁾. Be Nyderlandų, ta rinka taip pat apimtų Vokietiją arba Belgiją. Be to, jei būtų rinka ypatingoms piko valandoms (kurių ACM galiausiai neapibrėžė) ⁽⁴⁾, geografinė rinka apimtų bent Nyderlandus ir Vokietiją, jei faktiniai importo pajėgumai būtų padidinti bent iki 8 250 MW ⁽⁵⁾.
- (28) Po *Nuon/Essent* sprendimo buvo įvairių projektų, skirtų didinti jungiamųjų linijų į Nyderlandus ir iš Nyderlandų pajėgumą. Nuo 2008 m. Norvegiją ir Nyderlandus jungia *NorNed* kabelis, kurio galingumas yra 700 MW. Nuo 2011 m. Britaniją ir Nyderlandus jungia *BritNed* kabelis, kurio galingumas yra 1 000 MW. Rengiami keli kiti projektai:

Siena	Jungiamoji linija	Pajėgumai (MW)	Įrengimo metai
Vokietija	Dutinchemas–Vėzelis (nauja)	1 500	2016 m. (eksploatacijos pradžia 2018 m.)
Vokietija	Medenas–Dilė (išplėtimas)	500	2018 m.
Danija	COBRA	700	2019 m.
Belgija	Krekrakas–Zandvlietas	700–900	2021 m.

- (29) Jungiamųjų linijų tarp Nyderlandų ir kaimyninių šalių pajėgumo žymus padidėjimas veikiausiai palankiai paveikė konkurenciją Nyderlandų elektros energijos gamybos rinkoje.
- (30) Komisija atsižvelgia į didėjančią importo į Nyderlandų elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinką svarbą ir mano, kad siekiant įvertinti Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas ir nedarant poveikio konkurencijos įstatymui, Nyderlandų elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinka turi būti laikoma bent nacionaline pagal aprėptį.

3.2.3. Rinkos tyrimas

a) Rinkos dalys

- (31) Ankstesniuose sprendimuose ⁽⁶⁾ Komisija manė, kad kalbant apie gamybos ir didmeninės prekybos rinką svarbi yra didžiausių trijų įmonių užimama bendra rinkos dalis. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad ne visiems rinkos dalyviams yra taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, analizuojama atskirų rinkos dalyvių, kuriems taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, padėtis rinkoje ir konkurencinis spaudimas. Svarbiomis gali būti laikomos ir kitos koncentracijos priemonės.

⁽¹⁾ ACM sprendimas byloje 5098/E.ON–NRE; ACM sprendimas byloje 3386/*Nuon – Reliant Energy Group*.

⁽²⁾ 2006 m. lapkričio mėn. Nyderlandų konkurencijos institucijos (NMa) paskelbto vizijos dokumento dėl koncentracijos energetikos rinkose 139 punktas.

⁽³⁾ Ten pat, 139 punktas.

⁽⁴⁾ Ten pat, 29 ir 72 punktai ir ankstesnė apibrėžtis *Nuon/Reliant* bylos 4 išnašoje: „Ypatingas pikas – elektros energijos poreikis darbo dienomis nuo 8 val. iki 20 val.“

⁽⁵⁾ Ten pat, 139 punktas. *Nuon/Essent*, 91 punktas.

⁽⁶⁾ Įgyvendinimo sprendimas 2012/218/ES ir įgyvendinimo sprendimas 2012/539/ES.

- (32) 2015 m. vasario mėn. Nyderlandų centrinė statistikos tarnyba (*Centraal Bureau voor de Statistiek*, toliau – CBS) paskelbė Nyderlandų elektros energijos rinkos ataskaitą⁽¹⁾. Šioje ataskaitoje nurodyta, kad įrengtieji pajėgumai Nyderlanduose siekė apie 31,5 GW, iš kurių 20,1 GW buvo centralizuoti įrengtieji pajėgumai ir 11,5 GW – decentralizuoti. Centralizuota gamyba apibrėžiama kaip elektros energijos gamyba šiluminėse arba branduolinėse elektrinėse, kurios tiekia tiesiogiai aukštos įtampos tinklams. Visa kita elektros energijos gamyba vadinama decentralizuota šiluminių įrenginių, vėjo, vandens ir saulės energijos gamyba.

1 lentelė

Įrengtieji pajėgumai (MW ir įrenginių skaičius) 2012, 2013 ir 2014 m.

	2012 m. (MW)	2012 m. (skaičius)	2013 m. (MW)	2013 m. (skaičius)	2014 m. (MW)	2014 m. (skaičius)
Centralizuoti	19 025	48	20 132	50	21 515	49
Decentralizuoti	10 905	6 405	11 408	6 451	11 799	6 445
Iš viso	29 930	6 453	31 540	6 501	33 314	6 494

Šaltinis: CBS.

- (33) Pareiškėjai taip pat pateikė savo gamybos apimtys duomenis, suskirstytus ir pagal elektros energijos iš įprastinių ir atsinaujinančiųjų išteklių gamybą. Lentelėje matyti, kad visa gamyba po truputį mažėjo, o DONG ir „Eneco“ tenkanti visos gamybos dalis po truputį didėjo. Visa „Nuon“ gamyba buvo palyginti stabili. Pareiškėjams kartu tenka maždaug mažiau nei 20 % visos gamybos apimtys. Jiems tenkanti bendra rinkos dalis ne itin skiriasi pagal elektros energijos gamybą iš įprastinių ir atsinaujinančiųjų išteklių.

2 lentelė

Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų ir įprastinių išteklių (mln. MWh) 2011–2015 m. (preliminarūs duomenys)⁽¹⁾, rinkos dalis skliausteliuose

Gamyba	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
<i>Gamyba</i>	113 000	102 500	100 900	103 400	109 600
„Dong“	500 (0,5 %)	600 (0,6 %)	500 (0,5 %)	1 300 (1,2 %)	1 300 (1,2 %)
„Eneco“	1 500 (1,3 %)	2 200 (2,2 %)	1 500 (1,5 %)	2 600 (2,5 %)	4 900 (4,4 %)
„Nuon“	13 400 (11,9 %)	13 100 (12,8 %)	17 100 (17 %)	13 900 (13,4 %)	13 700 (12,5 %)
Kiti	97 500 (86,3 %)	86 600 (84,5 %)	81 800 (81 %)	85 700 (82,8 %)	89 700 (81,8 %)
<i>Įprastiniai ištekliai</i>	101 000	90 000	88 900	91 600	96 400
„Dong“	[...] (*)	(...)	(...)	(...)	(...)
„Eneco“	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
„Nuon“	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Kiti	86 900 (86,1 %)	75 500 (83,9 %)	71 400 (80,3 %)	75 900 (82,9 %)	79 400 (82,3 %)

⁽¹⁾ 2015 m. vasario mėn. *Centraal Bureau voor de Statistiek*, „Elektriciteit in Nederland“, žr. <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2015/07/elektriciteit-in-nederland>.

Gamyba	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
<i>Atsinaujinantieji ištekliai</i>	12 000	12 500	12 000	11 800	13 200
„Dong“	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
„Eneco“	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
„Nuon“	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Kiti	10 600 (88,4 %)	11 100 (88,5 %)	10 400 (86,4 %)	9 800 (82,7 %)	10 300 (77,9 %)

(*) Konfidenciali informacija.

(¹) <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=00377&D1=a&D2=701,712,714-715,718,729,731-732&HDR=G1&STB=T&VW=T> (šaltinis: CBS)

(34) 2017 m. rugsėjo 25 d. Nyderlandų institucijos pateikė papildomų duomenų. Jie apibendrinti lentelėje.

Operatorius	Rinkos dalis	2013 m.	2014 m.	2015 m.
„Delta“	Gamyba: Pajėgumai:	(...)	(...)	(...)
DONG	Gamyba: Pajėgumai:	(...)	(...)	(...)
EDF	Gamyba: Pajėgumai:	(...)	(...)	(...)
„Eneco“	Gamyba: Pajėgumai:	(...)	(...)	(...)
NUON	Gamyba: Pajėgumai:	(...)	(...)	(...)

(35) Iš pareiškėjų (¹) ir Nyderlandų institucijų pateiktų duomenų matyti, kad kitiems elektros energijos gamintojams, kuriems kartu priklausanti rinkos dalis sudarė apie 70–80 %, viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos netaikomos.

(36) Šio sprendimo tikslas – nustatyti, ar elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos atžvilgiu esama tokio lygio konkurencijos (rinkose, į kurias galima laisvai patekti), kad, net jei netaikomos drausminės priemonės, nustatomos išsamiais Direktyvoje 2014/25/ES nustatytais viešųjų pirkimų taisyklėmis, su atitinkamos veiklos vykdymu susiję pirkimai būtų vykdomi skaidriai, be diskriminacijos ir remiantis kriterijais, leidžiančiais perkančiajam subjektui priimti ekonomiškai palankiausią sprendimą.

(37) Dėl elektros energijos gamybos ir jos didmeninio tiekimo, pirmiau pateikti faktai gali būti laikomi rinkos dalyvių, kuriems taikomos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos, tiesioginės konkurencijos rodikliu.

(¹) Remiantis prašymo 5.2.3 skirsniu.

b) Kiti veiksniai

- (38) Importas į Nyderlandus sudaro 28 % visos pasiūlos ir suvartojimo. Jis yra didesnis nei Italijos elektros energijos importas (13,4 %), kai buvo įvertinta Italijos elektros energijos gamybos rinka ⁽¹⁾. Komisija nustatė, kad tas importas turėjo konkurencijai palankų poveikį, kuris tik didės, kai bus galima naudotis papildomų jungiamųjų linijų pajėgumais. Importo į Nyderlandų rinką dydis sustiprina išvadą, kad Nyderlandų elektros energijos gamybos rinkoje veikiantys perkantieji subjektai konkuruoja.
- (39) Likvidumo laipsnis didmeninės prekybos rinkoje, kurį analizavo nacionalinė konkurencijos institucija ACM ⁽²⁾, ir Nyderlandų balansavimo rinkos veikimas neprieštarauja išvadai, kad Nyderlandų gamybos rinkoje veikiantys perkantieji subjektai konkuruoja.

4. IŠVADOS

- (40) Atsižvelgiant į pirmiau išnagrinėtus veiksnius, turėtų būti laikoma, kad Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatyta tiesioginės konkurencijos sąlyga perkančiųjų subjektų Nyderlandų elektros energijos gamybos ir didmeninio tiekimo atžvilgiu yra tenkinama.
- (41) Be to, kadangi pripažįstama, kad neribojamo patekimo į rinką sąlyga tenkinama, Direktyva 2014/25/ES neturėtų būti taikoma, kai perkantieji subjektai skiria sutartis, skirtas suteikti galimybę Nyderlanduose gaminti ir didmeniniu būdu tiekti elektros energiją, ir kai jie rengia projektų konkursus dėl tokios veiklos vykdymo toje geografinėje teritorijoje.
- (42) Kaip matyti iš pareiškėjų ir Nyderlandų valdžios institucijų pateiktos informacijos, šis sprendimas pagrįstas teisine ir faktine padėtimi nuo 2017 m. sausio mėn. iki 2017 m. lapkričio mėn. Sprendimas gali būti persvarstytas, jeigu teisinė ar faktinė padėtis iš esmės pasikeistų ir dėl to Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio taikymo sąlygos būtų nebevykdomos.
- (43) Primenama, jog Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES ⁽³⁾ 16 straipsnyje nustatyta, kad ta direktyva netaikoma perkančiųjų subjektų suteikiamoms koncesijoms, kai dėl valstybės narės, kurioje koncesija turi būti vykdoma, pagal Direktyvos 2014/25/ES 35 straipsnį nustatyta, kad ta veikla pagal tos direktyvos 34 straipsnį yra tiesiogiai veikiama konkurencijos. Kadangi padaryta išvada, kad elektros energijos gamyba ir didmeninė prekyba yra veikiamos konkurencijos, koncesijos sutartims, kurių paskirtis – suteikti galimybę Nyderlanduose vykdyti tą veiklą, Direktyva 2014/23/ES nebus taikoma.
- (44) Šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka Viešųjų sutarčių patariamojo komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2014/25/ES netaikoma perkančiųjų subjektų skiriamoms sutartims, kurių paskirtis yra sudaryti sąlygas elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai Nyderlanduose.

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 14 d. Komisijos sprendimas 2010/403/ES, kuriuo elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai Italijos Šiaurės makrozonoje ir mažmeniniam elektros energijos pardavimui galutiniams vartotojams, prijungtiems prie Italijos vidutinės, aukštos ir labai aukštos įtampos elektros energijos tinklo, leidžiama netaikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 186, 2010 7 20, p. 44), 11 konstatuojamoji dalis.

⁽²⁾ Naujausioje 2014 m. paskelbtoje likvidumo ataskaitoje ACM padarė išvadą, kad elektros energijos didmeninės prekybos rinkos likvidumas (pvz., didesni parduoti kiekiai, mažesnis kainų svyravimas ir mažesnis siūlomos ir prašomos kainos skirtumas) 2009–2013 m. laikotarpiu padidėjo. ACM taip pat pažymėjo, kad 2013 m. einamosios paros prekybos produktų sandorių skaičius, palyginti su 2012 m., padidėjo daugiau nei dvigubai.

⁽³⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014 3 28, p. 1).

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Nyderlandų Karalystei.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 12 d.

Komisijos vardu
Elżbieta BIENKOWSKA
Komisijos narė
